

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 156 (3318) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Megállították a tengelycsapatok a Catania felől indított erős brit támadást

Augusta külvárosáig hatoltak az olasz élcsapatok. — Tíz hadihajót és 27 kereskedelmi hajót süllyesztettek el a tengely erői július első felében a Földközi-tengeren

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Göbbels dr birodalmi miniszter a Reich című hetilap legutóbbi számában az idegháborúról írt.

Az ellenséges hírverés — ugyemond — felfújta az ellenség valóságos vagy vélt sikereit. Háborút eldöntő jelentőségükben egyik sem hasonlítható össze ezek közül még Franciaország katonai leverésével sem, nem is szólva felszerelésünk és élelmezésünk alapjainak keleti kiszélesítéséről. Amj pedig a légi háborút illeti, abban is felülkerekedünk. Német részről semmit sem veszítettek régi erejükből. Olyan hadműveleti tartalékok állnak rendelkezésre, amelyek még saját várakozásunkat is felülmúlják. A légi és tengeralfutó hadviselésben hallgatásunk inkább, mint pozitívum értékelendő. A jelenlegi háborut is árnyként kísérik az idegháború.

Sziciliában feltűntek a német „Tigris” harcokocsik

Zürichi értesülés szerint — mint a Pest írja — a tengelycsapatok Catania felől a part mentén indított erős brit támadást megállították. Az olasz csapatok egész Augusta külvárosáig hatoltak. Montgomery kísérletet tett arra, hogy a tengely partmenti állásait elfoglalja, de igen nagy aknamezőbe ütközött.

Bern. (Bud. Tud.): A 8-ik angol hadereg a legutóbbi 24 órában Sziciliában a tengelycsapatok erős ellenállásába ütközött — jelentik Montgomery főhadiszállásáról. — A német csapatok a parti

út mentén az ellenség szárnyai ellen elmentamadásokat indítottak és egy német egységnek sikerült Carlentiniól délre a brit vonalak mögé jutni és Augusta felé előrehatolnia. Csak elkecseregett harccal tudták a németeket visszazorítani és megerősíteni a szárny két szakaszát. Lentini és Carlentini, amelyet a brit csapatok szerdán délután foglaltak el. heves harcok központjai. Siracusából és Augustából erős páncélos és gépesített tüzérségi egységeket indítottak erre útnak. Azt is jelentik, hogy feltűntek a német Tigris harcokocsik.

Cataniában dől el Szicilia igazi védelme

Róma. (MTI.) A Popolo di Roma írja: Az ellenség bevallotta, hogy a partraszállásra háromezer hajót alkalmazott. A rendelkezésre álló páncélos erőkkel mindennap növelik a nyomást. Ezzel a fenyegetéssel szemben a tengelyparancsnokság megtett minden szükséges intézkedést. Valószínűleg ezekben az állásokban már hadmozdulatokat is végeznek az ellenséges csapatok és a szicíliai ceata keményebb és fontosabb jellegűt ölt az első napokban lezajlott ütközetknél. Az ellenségnek a cataniai síkságra való megérkezése a támadás főszakaszát jelenti és itt dől el a sziget igazi védelme.

Milano. (MTI.) A Stefani Iroda je-

lenti: A Popolo d'Italia hangoztatja, hogy a mostani hadjáratban Olaszország jövője forog kockán. Az ellenség közvetlen célja a fasizmus letörése. Messzbbmenő célja az, hogy Olaszország ugyanugy, mint Európa többi része a jövőben politikai és gazdasági alávettiségre ítél gyarmat legyen, tehát teljes szolgaságra legyen kárhoztatva. Természetes dolog hogy a fasizmus, amely húsz év óta fáradozik azon, hogy Olaszországot nagyobbá és erősebbé tegye, a legelszántabb ellenállással válaszol a törekvésekre. Ez magyarázza azt, hogy az angolok és amerikaiak annyira gyűlölik a fasizmust, amelyben útjukat elálló lelküdhettelen akadályt látnak.

Súlyos veszteségeket szenvedett az ellenség tengeri és légi hadereje július első felében

Róma. (MTI.): Mint a péntek reggeli olasz lapok jelentik, a tengely tengeri és légi ereje július 1 és 14-e között a Földközi tengeren elsüllyesztett két cir-

23 torpedóvetőt és 46 közepes, nagy tonnatartalmu kereskedelmi hajót.

Bjelgorod és Orel közötti anyagcsata teljesen felmorzsolta a Szovjet erejét

Berlinből jelentik: (Interim) A keleti arcvonalon dühöngő óriási anyagcsata középpontjában továbbra is a bjelgorodi hadműveletek állnak. Német páncélos és gyalogos erők tovább nyomulnak előre. A bolsevisták félelmetesen nagy veszteségeket szenvedtek. A hadműveletekben lanyhulás nem következett be. Oreltől északra szerdán az elterelő harcok elkecseregett helyi küzdelmekre vezettek. 73 szovjet repülőgépet megsemmisítettek 5 német gép elveszett.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A csütörtöki hadijelentés kiegészi-

tésül közlik: Bjelgorod terében a szovjet július 14-én nem ismételte meg a keleti és nyugati irányból vezetett eddigi támadásait, ami elsősorban súlyos veszteségeinek következménye. A Bjelgorod és Orel közötti csata olyan óriási arányú anyagcsatává fejlődött, amelyben a szovjet erőt felmorzsolták. Egy a szovjet páncélos vesztesége július 14-én már meghaladta a 2800 páncélost. Ennek megfelelően nagy az ember- és repülőgépvészteség is és a foglyok száma is felülmúlja már a 28 ezret.

Fugga d'Andrea:

Az európai erőd a Rajnánál, a Visztulánál és a Dunánál kezdődik

Róma. (MTI.): Fuga d'Andrea a Lavoro Fascista hasábjain megállapítja, hogy Törökország szigorú semlegessége, valamint az égei-tengeri szigeteknek a német és olasz csapatok által történt megszállása védelmi vonalat képez Európa számára és ennek volt köszönhető, hogy az angolszász csapatok a rosszul védhető Sziciliát támadták meg, amely egyébként nem alkalmas kiinduló pontul hadműveletekre. Az európai erőd a Rajnánál, a Visztulánál és a Dunánál kezdődik. Az erődnek ostromlását is

itt kellett volna megkezdenie annak, aki az erődbe akar behatolni. Olaszország maga csak egy 1200 kilométeres folyosó. Olaszország mégis hadicélpontja volt a tengely ellen indított ellenséges hadjáratnak. Az angolok és amerikaiak azt gondolták, hogy le fogják gázolni az olasz népet és kormányát. Az Olaszország elleni harc Európa elleni harc, amelyben a legkülönbözőbb nemzetek vesznek részt és az olaszok korlátolt német segítség mellett maguk védelmezik az országot.

Új hivatalt létesített Rooseveltt a gazdasági hadviselés megszervezésére

Amszterdam. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A brit hírszolgálat jelenti, hogy Rooseveltt elnök felmentette Wallace helyettes elnököt és Jones helyettes miniszter a gazdasági hadviselés terén viselt minden felelősség alól és új hivatalt létesített erre a feladatkörre. Rooseveltt szigorúan megróttá Wallacet, mint a gazdasági hadviselés hivatalának vezetőjét és Jones, mint a pénzügyi újjalakítási testület megbízottját, amiért a nyilvánosság előtt viszálykod-

tak a hadfelszerelési anyagbeszerzések kérdésében.

Amszterdam. (MTI.) A NTL jelenti: A brit híriroda közli Willkie egyik kijelentését, amely szerint a jövő év őszén fellép elnökjelöltként.

Lisszabon. (MTI.) A Stefani jelenti: Londoni hír szerint a péntekre virradó éjjel bombákat dobtak London környéke és a Temze kerületre. Kárról és áldozatról még nincs jelentés.

Teljesen felkészülten várja Nagyvárad közönségét a Haditudósító Kiállítás

Szombaton délelőtt ünnepélyes megnyitó a honvédelmi miniszter képviselőjének jelenlétében

Nagyvárad, július 16. Szombaton délelőtt nyitják meg ünnepélyesen, meghívott vendégek előtt a Haditudósító Század Kiállítását s ma délelőtt volt a kiállítás sajtóbemutatója, amelyen megjelentek az összes nagyváradj napilapok képviselői.

A Sas-palota már kívülről is elárulja a rendkívül eseményt, amelynek színhelye lesz. Az átjáróban hatalmas gépkocsik vannak felállítva: a Haditudósító Század típus-autóit, amelyek a haditudósítóknak és felszerelésüknek a szállítására szolgálnak és a motorikus erőt szolgáltatják a készülék működéséhez. Az emeletről hangszóró harsogja tele a fellobogózott átjáró levegőterét s a palota főbejáratánál feltűnő felirás jelzi a kiállítást.

A drapériákkal és dísznövénnyel díszített előcsarnokban, mindjárt a bejáratnál állították fel a könyvsátrat, amelyben tömegével halmozódnak a haditudósítók és más költők és írók hasonló jellegű munkái. Bámulatba ejti a nézőt, hogy az új magyar honvédségnek és a haditudósításnak mekkora irodalma van. Félmillió példányban fogytak már el a könyvek e ma is a könyvpiac legkaposabb újdonságai közé tartoznak.

Kiemelkednek ezek közül vitéz Csikós Jenő, Somogyváry Gyula munkái és Rásy Barna műve, aki időrendi sorrendben írta meg a háború három évének történetét. Itt látjuk az első hősi halott haditudósítónak Fehértájt Tibornak a rejtélyes Anatóliáról írt könyvét, amely az író több éves törökországi tapasztalatairól számol be. Az újabb könyvek közül a Tábori Újság haditudósítónak könyve a „-45 fok” című riportorozat tarthat számot különös érdeklődésre, amelyben Hegedűs Gyula, Kovács Béla, Lakatos Vince és Scianner Béla írta le megrázó élményeiket a téli háború borzalmairól. A légi erők tevékenységéről Raczkó Lajos és Jánossy művei számolnak be. Erdélyi vonatkozású könyv is található a sátorban, az „Erdélyünk és Honvédségünk” című albumalaku díszmű, amelyet a Stádium adott ki Erdély felszabadulásának emlékére. Kimagasló érdekességű még Almásy László munkája, aki mint Líbia térképészje 8 évet töltött Észak-Afrikában azért, mint szakértőt kikérte őt a német vezérkar és Rommel seregeiben mint német százados, utóbb Vaskoronarenddel kitüntetett őrnagy küzdötte végig az észak-afrikai hadjáratot. A „Hajrá páncélosok” és a „Haditudósítók a vörös harc-téren” a páncélosok tetteit ismertetik s vitéz Faragho Szovjetországának a háború előtti hétköznapjairól, a diplomaták életéről közöl megkapó részleteket nagyérdeklőségű könyvében. Egy díszes propaganda mű, a Szent István emlékalbum is vásárolható a sátorban, amely az eredeti 100 pengős ár helyett 25 pengőért szerezhető meg a kiállításon.

Az előcsarnokban hatalmas katonai szobor áll és jobbról-balra a falakon szimbolikus képek mutatják a honvédség harcát és a Haditudósító Század munkáját. Már a belépéskor azt a benyomást kelti a néző, hogy rendkívüli méretű kiállítás érdekességei tárulnak fel előtte.

Az előcsarnokban, mintegy izelítől látható a híres „Bomlasztó” hangszóró,

másfél méteres tölcserével, amely 7 kilométerre is érhetően szórja az ellenség felé a hadirend bomlasztására alkalmas beszédet. S fönt az emeleten, amelyet nagyarányú építkezésekkel alakítottak át a kiállítás céljaira, teremről teremre fokozódnak a meglepetések.

Az első terem a múlt haditudósítását mutatja be, a régi, kezdetleges eszközöket, amelyekkel szemben a mai Haditudósító Század korszerű felszerelése áll. A század egységeinek, részlegeinek kicsinyített másával fogalmat nyújt ez a terem a haditudósítás szervezetszerűséről és a munkáról, amelyet végeznek. Gyönyörű nagyítású képek mutatják be a hadsereg harcait, amelyeknek tényleges résztvevői voltak a haditudósítók. Aztán rádiókészülékeket, filmfelvevő gépeket láthatunk eredeti alakjukban. Különösen feltűnik ezek között a filmező gép, amely másfél kilométer távolságra is tud tökéletes felvételeket készíteni.

A további helyiségekben van a kiállítás postaállomása, amely a kiállítás helyeződésével látja el és továbbítja a látogatók leveleit. Emellett van a rádió felvevő helyiség, ahol üzeneteket vesznek majd hangfelvételre a harc-téren küzdő honvédek számára, hozzátartozóik részéről. Ez előreláthatólag egyik fő vonzóereje lesz a kiállításnak.

Igen érdekes a haditudósítás több évszázados történetét ismertető sajtóterem, amely eredeti okiratok alapján meglepő adatokkal szolgál a haditudósítás évszázados történetére vonatkozólag. Az ember el se hinné, ha nem

látná a kiállításon, hogy már Rogerius mester olyan haditudósítást tudott készíteni, amelynek akármelyik modern tudósító bizvást aláírhatná a nevét.

Nagy termetet foglal el a képzőművészeti tárlat. A kiállított festményeket és szoborműveket lapunk holnapi számában külön fogjuk ismertetni. Művészeti színvonal tekintetében vetekedik ezzel a fényképképzőműveléssel, amelynek anyagát szintén más alkalommal ismertetjük.

Érdekes még a kiállítás családvédelmi osztálya, amely a hadigondozásról, a fronton küzdők hozzátartozóinak támogatásáról s az egész ezzel kapcsolatos szociális és karitatív munkáról sorakoztat fel szemléltető adatokat.

De lehetetlen egy rövid látogatás után beszámolni mindazokról az érdekességekről, amelyeket a kiállítás magában foglal. Hosszabb időt kell itt eltölteni ahhoz, hogy a Németh Sándor és Gádor Emil iparművészek által gondolat, izléssel, hozzáértéssel megépített és elrendezett kiállítás egész anyagát alaposan megismerhesse a néző.

Emlétiést kell azonban tennünk a mozielőadásról, amelyet minden látogató megtekinthet. Ennek főérdekessége az eredeti orosz film, amely a Szovjet hatalmas katonai előkészületeiről nyújt fogalmat. Ezzel egy filmkeretben más felvételek megrázóan ábrázolják Oroszország másik arcát, az elképzelt nyomort, amelyben a nép milliói színlődnek.

A kiállítás, mint megirtuk, szombati délután 2 órakor nyílik meg a nagyközönség számára. Beléptidj 1 pengő.

Külön megbízott érkezik Nagyváradra a Németországba vissza nem tért szerződött munkások ügyének megvizsgálására

Július 23-án lesz a vizsgálat a Munkaközvetítő irodájában

Nagyvárad, július 16. Ismertés, hogy Nagyváradról és Bihar megyéből sok munkás szerződött el németországi munkára. A munkások közül egy év leteltével szabadságra jöttek haza és szerződéses kötelezettségeik dacára sem tértek vissza munkahelyükre. A vissza nem tért munkások ügyének bevizsgálására hivatalos helyről megbízott érkezik Nagyváradra. A Munkaközvetítő felhívja az alább felsorolt munkásokat, hogy július 23-án délelőtt jelenjenek meg a Munkaközvetítő irodájában, hogy a hivatalos kiküldött előtt tisztázzák ügyüket:

Ottenberger Franz Szöllősi rét 15, Székai József Szacsavay-u. 16, Okrós Károly Konti püspök-u. 17, Tamás Lajos Szöllősi-u. 30, Szilágyi Ferenc Keskeny-u. 20, Szalkai Zsigmond Várady Zsigmond-u. 56, Pintér István Pece-u.

Hirdetéseket telefonon nem vesz fel a Kiadóhivatal

34, Szabó Károly Mányoki Ádám-u. 6, Popovits János Iglo-u. 19, Juhász Ferenc Mátyás király-u. 92, Kronberdar Béla Klapka György-u. Magyar György Váradszöllős 22, Schimek Gusztáv Honvéd-u. 37, Oder Ferenc Beóthy Ödön-u. 42, Egri Sándor Francia-sor 34, Takács Ferenc Gerlice-u. 24, Vaszkán János Zöldfa-u. 26, Oszváth Gyula Össi-telep 57, 23, Sándor Béla Kiss-u. 54, Kuk Károly Pillangó-u. 13, Miskolc György Csokonay Mihály-u. 60, Blikling Béla Templom-u. 9, Pekker Ferenc Szacsavay u. 6, Kanalas György Szöllősi rét 16, Lieszka Sándor Baranyi-u. 20, Fábriar, György Zseplő Péter-u. 4, Oláh Mózes Kótmalom-u. 9, Vásárhelyi András Pusztajlak Horthy M.-ut 17, Budaházy Elemér Szacsavay-u. 10, Réthy János Hadapród-u. 5, Solyom Gyula Mérleg-u. 7, Székai Mihály Csobánc-u. 40, Szilágyi János Rákóczi-u. 9, Tokodi István Szacsavay-u. 73, Nyikom János Hodossy Miklós-u. 26, Kovács Mihály Óesi-telep 53, Pinke Benő Keszthelyi-u. 36, Míhele László Mikszáth Kálmán-u. 8, Méhes Sándor Mikszáth Kálmán-u. 34, Fodor László Mikezách Kálmán-u. 4, Lakatos

Mozik műsora:

APOLLÓ: Enyém vagy.
BELVAROSI: Pepita kabát,
CASINO: Eladó birtok,
KORONA: Haditudósító kiállítás.

Kálmán Horthy M.-ut 13, Szabó Gyula Ráday Gedeon-u. 33, Demendi Sándor Halász-u. 54, Tamás János Varju-u. 34, Kovács Ferenc Gyulai Pál-u. 35, Papp Imre Hattyu-u. 15, Németh János Kőszoru-u. 23, Perac Árpád Pogánytelep 22, Holubák István Berkovics Ferenc-u. 13, Széles Vince Horthy M.-ut 25, Salló Ferenc Nagy Sándor-u. 4, Szabó István Sziligetiu. 5, Martonfi Sándor Fugyivásárhely, Embacher Ödön Berkovits F.-u. 22, Vládko Miklós Hollós-u. 54, Pipó Jenő Püspöki-u. 24, Vékony József Lovas-u. 19, Juhász Sándor Gárdás-u. 17, Vari Sándor Virág-u. 5, Bereg Mihály Szacsavay-u. 6, Auner Mihály Földi János-u. 6, Szilágyi András Attila-u. 20, Varga Imre Zöldfa-u. 8, Biró Sándor Alcsó-u. 7, Szoljár István Kánya-u. 3, Szoljár György Madár-u. 7, Hollós József Pacsirta-u. 23, Jakab Sándor Teleki Pál-u. 7, Nagy István Gyár-u. 38, Béli Imre Horthy Miklós-u. 17, Balaskó János Mészáros-u. 8, Kovács Gyula Kút-u. 16, Fojucz György Szerencsés 21, Bauch Sándor Tárkány u. 26, Ursz Dóme Szacsavay-u. 87, Gróza János Liszt Ferenc-u. 60, Szócs Imre Fenei Sándor-u. 25, Tóth Lajos Óesitelep 56, Nagy Gábor Baranyai-u. 31, Nagy Károly Baranyai-u. 2, Mezei Mihály Tompa Mihály-u. 8, Piko János Malom-u. 33, Stiz István Fácán-u. 21, Balogh József Szép-u. 4, Motok Simon Szaniszló-u. 34, Csongrádi Gábor Ermi-hályfalva Árpád-tér 3, Ács László Francia-u. 42, Simon Károly Dobó István-u. 15, Orbán László Vitéz-u. 31, Szalkai József Mezei Mihály-u. 5, Czegléd Márton Berkovits Ferenc-u. 5, Kocsis József Attila-u. 32, Takács Lajos Maláta-u. 14, Szűcs József Dorondaj u. 41, Zsák Ferenc Huszár-u. 11, Balázs Ferenc Francia-u. 55, Murvaj Imre Mátyás király-u. 120, Tóth József Madár-u. 14, Sándor Károly Vitéz-u. 29, Szabó László Sorompó-u. 1, Réthy István Kőszoru-u. 6.

Negyvenezer rádiókészüléket készítenek a gyárak

Néhány év előtt még éles verseny fenyegetett a rádiópiacot és új gyári alakulások is jelentek. A háborús anyagkorlátozás azonban megváltoztatta a helyzetet, a gyárak termelése nem fokozható. Igen szép eredmény, hogy mintegy 40.000 új rádiókészülék forgalomba kerülésére számítanak az ősszel kezdődő kampány folyamán. Ez a két év előtti gyártásnak mintegy felét teszi ki.

A propagandának nem lesz nehéz a dolga, mert bár új típusok nem kerülnek piacra, a gyárak csupán a rég bevált típusokon alkalmaznak néhány kisebb újítást, a kereslet olyan élénk, hogy a 40.000 rádiókészülék elhelyezése nem jelent gondot. Annál súlyosabb feladat a gyárak eladási osztályai számára a szétosztás, minthogy a rádiókereskedők ezama felszaporodott. A hazatért területek 250—300 rádiókereskedőjével együtt 1500 fölé emelkedett a hazai rádiókereskedők létszáma. A gyárak tehát csak mérsékelten tudják kielégíteni a kereskedők igényeit, ugyanakkor pedig jelentős közzállításokat is lebonyolítanak, amelyet azonban részben külön nyersanyag-többletekből a rendes gyártási keret fölötti gyártásból fedeznek majd.

Siracusa környékére helyeződött át a szicíliai harcok súlypontja

Az ellenség eljutott abba az állapotba, amikor mozdulatait kényszerűen szüneteltetni, mert várnia kell az utánpótlást. — Sikeres támadásokat intéztek a tengely repülői a partraszállási naszádok ellen

Több mint 2800 párcelost veszített a Szovjet [Julius Közepeig]

Berlinből jelentik: (B. T.) Algiri jelentés szerint Sziciliában francia csapatok is részt vesznek a harcokban a szövetségesek oldalán.

Isztanbulból jelentik: (B. T.) Isztanbulba érkezett hírek szerint a török szir határt holnap valószínűleg ismét lezárják.

Campobello vidékén meghiúsult a tengely biztosító övezete ellen indított áttörési kísérlet

Berlin. (MTI.) Csütörtök estig Berlinbe érkezett jelentések szerint az ellenségnek a Liccata-Augusta vonal megszállt részén nem sikerült előbbrejutni és a most folyamatban lévő harcok eredményétől függ, hogy képes lesz-e a sziget belsejébe előnyomulni. A hadjárat első szakasza a partraszállás tényével végetért. A második szakasz csak kezdeti stádiumban van. Az ellenség eljutott abba az állapotba, amikor mozdulatait kényszerűen szüneteltetni, mert be kell várni az utánpótlást. Illetékes német helyen kijelentették, hogy nincs semmi jelentősége annak, hogy ez egyik, vagy másik semleges lap eltávolodva a realitásoktól, fantasztikus dolgokról ír a szicíliai partraszállás várható következményeivel kapcsolatban. A hamarosan bekövetkező események a fantaszkaták is visszavezetik a realitások útjára.

Berlin (Interinf.) A német és olasz légiőrszolgálat a szárazföldön a harcokat támogatja a Siracusa és Augusta közötti kifejtett hatásos tevékenységével. Liccata közelében egy ellenséges csapatot árasztottak el bombákkal. Gelánál több hullámban megsemmisítettek egy ellenséges utánpótlási raktárt. Nehéz harcok és bombázások tovább folytatták támadásaikat az inváziós seregek utánpótlási hajózása ellen. A szerdára virradó éjjel, valamint a szerdai napon 2000 tonnát kitevő 5 teherhajót, 9000 tonnát kitevő két löszerszállítóhajót, egy nagy tartályhajót, továbbá hét part-

raszállító naszádot súlyosítottak el. Súlyosan megrongáltak egy brit cirkáló, továbbá 19 teherhajót. 17 más hajón is találatokat figyeltek meg. 31 ellenséges gépet megsemmisítettek.

A szicíliai harcok súlypontja a szerdai nap folyamán egyre nyilvánvalóbban a sziget keleti részére és pedig Siracusa környékére helyeződött át. A partraszállt ellenséges csapatok egyre nagyobb erőfeszítést fejtenek ki a tengely harciállásai előtt és egyidejűleg több helyen intéznek támadást. Az ellenség fokozott harcitényességét, valamint a kanadai ejtőernyősök rosszul végződött leereszkedése arra mutat, hogy a harciterület lezárása milyen kellemetlenül érinti az inváziós csapatokat. Az ellenség nagy ember és anyagáldozat árán igyekszik elérni a cataniai síkságot, hogy felvonulassa csapatait. Az amerikai csapatok szerdán a déli órákban több kudarcot szenvedtek, úgyhogy csupán arra korlátozták tevékenységüket, hogy a liccatai hídfő állásukból minél több utánpótlási anyagot szállítsanak maguknak. Campobello vidékén kétszer is megkísérelték, hogy áttörjék a tengely biztosító övezetét, közben 45 harcokot veszítettek.

Zürich. (Bud. Tud.) Svájci lapok közlik, hogy a szövetséges csapatok Szicília szigetén páncélosokat raktak ki. Az angol hadsereg páncélosai már 18 kilométernyire megközelítették a cataniai síkságot.

Megsemmisítették a cataniai síkságon leszállt ejtőernyősöket

Berlinből jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: A német légiőrszolgálat a szerdán folytatták támadásaikat a szicíliai partvidéken partraszállt brit és amerikai csapatok ellen. A német repülőgépek bombázták az ellenséges páncélos csapatokat, valamint a menet és

utánpótlási oszlopokat. Igen sok páncélos megsemmisítették. Sikeres támadást intéztek gyülekező partraszállási naszádok ellen is.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti. Az olasz főhadiszállás 1146 közleménye: Sziciliában a tengelycsapatokra gyakorolt ellenséges nyomás tovább tart. A tengelycsapatok az ellenség makacs támadásait, amelyeket páncélosok és repülőgépek támogatnak visszavertük. A cataniai síkságon leszállt ellenséges ejtőernyősöket azonnal megsemmisítettük. A legutóbbi napok harcaiban különösen kitüntette magát a 10. bersaglieri ezred, a 206. parti hadosztály és a Hermann Göring német hadosztály. A tengely repülői és torpedóvetőrepülői, akik tegnap négy ellenséges gő-

zöst 27.000 tonnával elsüllyesztettek és egy nehézcirkálót, valamint két közepes nagyságú kereskedelmi hajót megrongáltak, hatásosan vettek részt a harcokban. Az olasz és német bombázók hatásosan támadták a szárazföldi és tengerészeti célpontokat. Német vadászok a sziget felett lelőtték öt gépet. Két másik gép német aknarakó hajók találatát következtében zuhant le. Angolszász légi alakulatok Palermot, Messinát, valamint Napolyt

Halló figyelem!

M. Antaffy Maroit

nyelvtud. tanár

Szigligeti Színházban

szombat d. u. 6 órai kezdettel a balettskola kiváló növendékeinek fellépésével

Jegyek a tánciskolában kaphatók délután 5 óra után

és környékét támadták és a lakosságuknak érzékeny veszteséget okoztak. Messina felett hat gépet lelőttek. Nápoly felett a légvédelem egy gépet semmisített meg. A Földközi-tengeren egyik motoroshajónk elsüllyesztett egy torpedónaszádot. A legutóbbi Torinó elleni támadás során elszenvedett veszteség 402 halottra és 601 sebesülte emelkedett.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti. A német légiőrszolgálat Augusta előtti vízen egy ellenséges szállítóhajót a levegőbe repített. Megsemmisítették több partraszállásra szolgáló naszádot és egy repülőgépet.

Megalakul Bihar megyében is az Erdélyi Magyar Közművelődési Egylet választmánya

Dr. Martsa Dénes kérték fel az elnökségre

Nagyvárad, július 16. A legrégebb magyar kultúregylet, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egylet, amely megalakulása óta, de különösen a megszállás idején felbecsülhetetlen munkát fejtett ki a magyarság megtartásában, Bihar megyére is ki akarja terjeszteni működését. A kolozsvári elnökség ebből a célból felkérte dr. Martsa Dénes tanügyi tanácsost, kint felügyelőt, hogy vállalja el a bi-

harmegyei választmány elnökségét és kezdje meg a szervezés munkáját. Dr. Martsa Dénes a kérésnek eleget tett és a Bihar megyében alakítandó választmány elnökségét elfogadta és azonnal megindította a szervezés munkáját. A választmányi tagok meghívása most történik. Rövidesen sor kerül az alakuló gyűlés összehívására is.

Hogyan kell érvényesíteni a régi román társadalombiztosítás szerzett jogait

Nagyvárad thj. város polgármestere 17864/1943. V. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Felhívom mindazon személyek figyelmét, akik mint testi (fizikai) munkások, bányamunkások, háztartási alkalmazottak, vagy mint szellemi munkások, vagy pedig mint biztosításra kötelezett szabad foglalkozásúak a román társadalombiztosításban biztosítva voltak, hogy az 500/1943. M. E. számú rendelet 8. §-a értelmében a román társadalombiztosításban (öregségi, rokkantsági nyugdíj) szerzett jogokat a rendelkezésben szabályozott feltételek mellett csak abban az esetben lehet elismerni, ha a biztosított, vagy meghatalmazottja azokat legkésőbb 1944. december hó 31. napjáig az Országos Társadalombiztosító Intézet illetékes kerületi pénztáránál (kirendeltségénél) bejelenti és a román társadalombiztosítási járulékok megfizetését a birtokában lévő okmányokkal igazolja.

A román társadalombiztosítási jogszabályok szerint biztosításra kötelezett munkaviszonyban vagy önkéntes biztosításban töltött járulékként csak azokat a heteket lehet elismerni és beszámítani amelyekre a járulékkifizetés a biztosított vagy meghatalmazottja az

alábbi okmányok valamelyikével igazolta:

- a) biztosítási könyvvel (carnet),
- b) biztosítási lappal (livret),
- c) nyugtakönyvvel (carte chitanta),
- d) valamely román társadalombiztosítási szerv által hozott határozattal (végzés, ítélet), vagy hivatalos értesítéssel, ideértve a román társadalombiztosítási szerveknél, vezetett jegyzékek (feljegyzések, nyilvántartások) alapján a biztosítottak részére kiadott, a biztosított járulékkifizetését tartalmazó hivatalos igazolásokat, valamint a bányavállalatoktól vagy a román társaságoktól kiállított igazolásokat is.

Abban az esetben, ha a biztosított a birtokában lévő okmányokkal a román társadalombiztosításban fizetett összes járulékként igazolni nem tudja, azaz ha az igazoláshoz szükséges okmányok vagy ezeknek egyrésze nincsen a biztosított birtokában, a jelentkezés alkalmával ezt a körülményt is bejelenteni tartozik és az Országos Társadalombiztosító Intézet hivatalos szerveinek tudomására kell hozni azokat az adatokat és körülményeket, amelyek alapján az említett Intézet az igazoláshoz szükséges okmányoknak, illetőleg bizonyítékoknak hivatalból megszerzését megkísérelheti.

Keresztény magyar
heresztény
magyarnál vásáro.

Elfogták Sike Zoltán postaalitist betörőjét

Nagyvárad, július 16. Július 5-én ismeretlen tettes alkuleccsal behatolt Siket Zoltán postaalitist Kisfaludy-utca 8. sz. alatti lakásába és onnan 1500 pengő értékű ruhaneműt és órákat vitt el. A rendőrség megállapította, hogy a betörést Dandé István többszörösen rovottmultú egyén követte el. Órizetbe vették. Bevallotta, hogy a lopott holmit az olasz temetőben rejtette el, ahonnan állítólag ismeretlen tettes elemelte. Dandé Istvánt átadták az ügyészségnek.

Országos repülőmodellversenyek

Két egymásután következő vasárnap tartotta a Magyar Aero Szövetség modellversenyét a hármashatárhegyi vitorlázótelepen és a ferihegyi repülőtéren. Igen sok versenyző jelentkezett az ország minden részéből. A pestkörnyéki városokon kívül Esztergom, Miskolc, Szabadka, Szeged, Pécs, Gyöngyös, Hódmezővásárhely, Újvidék, Szatmárnémeti, Kolozsvár és Marosvásárhely modellezői indultak a versenyen. Főbb eredmények a következők:

Iskolások versenyében: első Harkásy Gábor, Szatmárnémeti, Felsőipariskola. Leventék (iskolán kívüliek): versenyében: első Aradi László, WM. Aero Kör. Műszaki díjat kapott Kiss Imre gyöngyösi gimnázium.

Kidolgozási csapatdíjat kapott a Szabadkai Levente E., a Mátyás gimn. Bp. és Pestszenterzsébeti Levente E.

A kb. 150 résztvevővel induló versenyek igen szépnek és nívónak ígérkeztek és komolyabb eredményekre is vezettek volna, ha az állandó erős, majdnem orkánserű szél a versenyt lehetetlenné nem teszi. Az Aero Szövetség már ezúton is előre közli az érdekeltekkel, hogy a versenyt szeptemberben meg fogja ismételni. A szeptemberi verseny pontos idejét a napilapok és a repülőlapok útján közölik.

Adományok a Kis Szent Teréz plébániai templom kifestésére

Dr Cziffra Kálmán főispán 20, Mátray Árpád 10, Lillin Ferenc 10, Elkán Károly 5, Makó Gyuláné 5, Schmidt Béláné 5, Pálffy István festő 5, Tempfli Ferencné 5, Fenessy Lászlóné 2, özv. dr Lampel Imréné 2, özv. Vásárhelyi Ferencné 1, Hermann Lajos főtanácsos 5, Gondos Ferenc 2, özv. Szabados Pálné 2, Varga Zoltán 2, Mócsai István 2, Tobes Lászlóné 1, Molnár D. Kálmán prelátus kaunok 20, Rácz Béla kereskedő 6, Baranyi Lászlóné 5, Dán Péterné 10, Korossy Camilla 10, Kaczián Károlyné 2, Riskó László 2, Reindl Sarolta 2, Cs. Lakatos Klára óvónő Kétegyháza 10, Lukács Sándor 6, Paragi István 2, Kotzó Erzsébet 2, Gagaly László 2, Major György fényképész 10, Singer Ferenc 2, Szokolinszky Róbert 5, Réz Bertalan 2, Arnóczy József 5, özv. Lippert Béláné 2, „Zrínyi Ilona” keresk. iskola 10, özv. Bodogán Györgyné 5, Cséky Sándorné 2, Osvald Pál plébános Tasnád 10, dr Dalló Gyula városi tanácsnok 5, Hetey Herman Ottó 1, Kovássy Endréné 5, Oláh Györgyi 2, Tózsér József 5, N. N. 20, Frischmann Gyula 5, N. N. 5, N. N. 3, Deák Albert 2, Charua Rudolf 5 P. (folytatjuk.)

A kegyes adományokért ez úton mond hálás köszönetet: Dr Tombory Béla plébános.

Már a második gyermekcsoport nyaral Jádremetén

Zökkenésmentes a nyaralótelep élelmiszerellátása

Nagyvárad, július 16. A városi népjóléti hivatal gyermeknyaraltatási akciója kedvező körülmények között folyik. A napokban hazaérkezett az első gyermekcsoport, amely három hetet töltött Jádremetén. A gyermekek — 62 fű — valamennyien egészségesen, napbarnítottan, s a hegyi levegőtől és a jó táplálkozástól megerősödve — érkeztek vissza.

Hétfőn elindult Jádremetére a második csoport, amely 80 tiz-tizenégy éves leánygyermekből áll. Ez a csoport szintén három hetet tölt a város gyermek-nyaraltató telepén.

A gyermekek gondos felügyelet alatt állanak Jádremetén. Két védő

az egész nyári evad folyamán állandóan kint tartózkodik, azonkívül minden turnussal négy gondozónő megy Remetére, akik a csoportokkal együtt váltják egymást.

Némi gondot okozott az első időben az élelmiszerrel való ellátás, de most már annyira megszervezték ezt is, hogy az utánpótlás zökkenő nélkül folyik. Az iparvonal, amelynek rendes járatai a remetei alumínium ére bányá beomlása óta megszüntek, kedden és pénteken délután a Nagyváradról induló személyvonathoz csatlakozóan mégis közlekedik, úgyhogy ennek segítségével fenn lehet tartani a nyaralóteleppel az összeköttetést.

Gazdag termést hoztak a kisembereknek a bérbevett parlagföldek

Hídat kérnek a nagy árok fölé a Szent József-telep lakói. Légvédelmi óvóhely az árok falában

Nagyvárad, július 16. Kedves levelet kaptunk a napokban Kováts Károly MÁV főraktárnoktól, amelyben beszámolt a Szent József-telepen uralkodó állapotokról. Levelének azért tulajdonítunk különös jelentőséget, mert hasonló tartalommal már az elmúlt évben is irt levelet szerkesztőségünkhez s az akkori megállapításait, illetve figyelmeztetést minden tekintetben igazolták az események.

Kováts Károly főraktárnok az elmúlt évben felhívta a figyelmünket arra, hogy a leventéknek kiadott külterki parlagföldek nem hajtanak hasznót. A termelt napraforgót a veretek és utcagyerekek pusztították el, a ricinus sem sikerült. Kováts Károly akkor azt ajánlotta, hogy munkásoknak, szegény embereknek adják ezeket a földeket, hogy saját céljaikra termelhessenek hasznos zöldségféléket. Örömmel számol most be Kováts

Károly, hogy kedvenc gondolata megvalósult és a legjobban sikerült. Hív bennünket, hogy nézzük meg „azt a virágos kertet, amely minden más virágos kertenél szebb, mert életet, ennyivalót ad”. S mindez a szegény kisemberek keze munkája. Mint a hangyák, úgy lepték el a nekik adott földeket és igyekeztek egymást tulszárnyalni. Meg is látszik a munka eredménye. A jó Isten kedvező időjárását adott, úgy hogy százszorosan fizet a föld a munkáért.

A hívásnak egyébként eleget is teszünk és legközelebb beszámolunk a kiváló eredményekről.

Van azonban Kováts Károly főraktárnok levelében jogos panasz is. Ha a dicséretnek helyet adtunk, akkor a panaszt sem hallgathatjuk el. Az a baj, írja Kováts Károly, hogy ha valaki végig akar menni a Szent József utcán különösen esős, sáros időben,

annak fel kell menni az Árpád vezér utcába, vagy le kell kerülni a Franklin-utcába, mert a hegy vizét levezető nagy árkon keresztül egy hid sincsen. Száraz időben fel és lecsuszkál az ember, de esőben megáll a tudomány. Igaza van Kováts Károlynak, amikor a takarékosra és a cipőspórolásra hivatkozva, sürgeti egy hid építését. Nem kell ide drága alkotmány, elég néhány gerenda és deszkaszál.

Kedves dolgot említ meg Kováts Károly levelében, amikor azt írja, hogy a nagy árok falában a telep gyermekei egész kis légvédelmi óvóhelyet építettek. Nem amolyan játék-óvóhelyet, hanem komoly építészeti műremeket. Oszlopok tartják a mennyezetet és még szelelőlyukak is vannak benne. Jellemző ez a mai gyermek játékára, de komolyságára is.

Abban is nagyon igaza van Kováts Károlynak, hogy nem lehetünk ott mindenütt s így nagyon jó az, ha felhívják a figyelmünket az érdekes jelenségekre. Köszönjük a figyelmességét és kérjük, hogy továbbra is keresen fel érdekes leveleivel és mondanivalóival.

Folyóirat-szemle

MEGJELENT A KISEBBSÉGI KÖRLEVELEK JULIUSI SZÁMA. A folyóiratban megjelent tanulmányok a következők: dr. Benisch Artur: „Nemzetiségi iskolák Magyarországon (1868—1914)”. dr. Flachbarth Ernő: „A hungarizmus eszméje Felsőmagyarországon”. Rácz József: „A legújabb ruszin irodalom”. „A magyarság számbeli súlya a régi magyar birodalomnak az országhatárokon túl”. dr. Bédi Imre: „A romániai németiség nagyzebeni kutatóintézetéről”. es. e.: „Az amerikai magyarok”-ról. Sipos Miklós a Kárpátaljai Tudományos Társaság közgyűléséről ír ismertető cikket. A Kisebbségi Körlevelet könyv- és folyóiratszemle, az intézeti munkáról szóló beszámoló és német nyelvű összefoglalás egészíti ki. A folyóirat jelen számának horvát és szerb nyelvű melléklete van. A horvát részben Vándor Gyula dr. az osztályrendszerről és szervezetről, a szerb részben pedig Sümeghy Mihály dr. a magyarországi szerbek kiváltságairól ír tanulmányt.

Katonakönyvec — katonaszív

Irtta: Szabó Zoltán zászlós

Valahol Oroszországban.

Néhány házból álló, száznál kevesebb lelket számláló, nagyon szegény faluban állomásoztam kicsi csapatommal. A nyomorúságról, ami itt minden emberlaktá helységben van, nem érdemes bővebben megemlékezni.

Feladataim közé tartozott — többek között — a lakosok pontos nyilvántartása, felügyelete és mindennapi tevékenységük állandó, szigorú ellenőrzése. Írásbeli engedélyem nélkül nem léphetett ki senki a falu szűk határain kívül.

Egy június eleji ködös hajnalban történt, hogy az egyik őrszem lélekszákadva rohant hozzám és jelentette, hogy a falu határain kívül egy nőt látott az erdő szélső fái közé belépni. Rákiáltott és talán lőtt is volna, ha nem látott volna engem épp akkor

kilépni az őrszobából. Azonnal kirendeltem néhány embert és megparancsoltam, hogy azt a helyet észrevétlenül vegyék körül és ha lehet, élve fogják el a tilosban bujdosó nőt. Jó néhány percnyi feszült várakozás után mit látok: az erdőből kilép az előbb említett őrs és karonfogva vezet egy öreg nénikét. Elémvezette a „rejtélyes bujdosót” és mindjárt az első pillantásra, sajnálkozó mosollyal állapítottam meg, erősen barázdált, ráncos ábrázatáról az igen előrehaladott öreg kort.

Bár sok mindent tudtam már én is oroszul gagyogni, mégis előkerítettem a hivatalos tolmácsomat, hogy jobban kikérdezhessem az öreg nénikét.

Többszöri hangos, majd ordító kérdésekre, hogy mit keresett az erdőben és miért nem állt meg az őrs kiáltására, lassú, szaggatott beszédbe kezdett.

Elmondta, hogy egyszázhárom éves és nagyothall. Érthető tehát, hogy miért nem vette észre az őrs kiáltását. Több, mint egy hónapja nem látott és nem volt szájjában egy falat kenyér, vagy krumpli — katoska, ahogy ők nevezik. Azért ment az erdő szélére, hogy néhány eldugott gombát szedjen, mert hónapok óta ez az egyedüli tápláléka. Ott kuporgattaszorongatta — mint valami kincset — rongyos köténye egyik sarkában a talált gombát. Arcán még jobban kivájták a mély barázdákat azok a fájó könnyek, amelyek nagy cseppekben hullottak alig látható, összezsugorodott szeméből, miközben beszélt tovább, most már kérdés nélkül. 103 hosszú és nehéz évet kellett hogy megérjen azért, hogy öreg korára ne legyen más tápláléka a zöld fűnél és gombánál. Élénken emlékszik még a 48-as évekre. Hallott a magyar szabadságharcról, hallott Kossuth Lajosról. Deák Ferencről, a kiegészéről, amikor még ő is jobb napokat élt át. Senkije sincs a földön. Négy derek fiát, három lányát és 15 unokáját

Üzen az otthon!

Ezek „Carmen” cipőgyári munkás számára közvetítünk
ma üzenetet a fronttól

Honvédeink bátran, elszántan küzdenek — írja üzenetében Szabó Zoltán zászlós

Nagyvárad, július hó.

Mai üzenetsorozatunkat itthoni üdvözetekkel kezdjük.

Bányai Livia, Nagyvárad, Rác Mihály-ut 13, szeretettel üzeni vőlegényének, Gáspár Ernő őrvezetőnek (tábori postaszám K. 605), hogy üzenetét örömmel olvasta, boldogsággal tölti el, hogy nincs semmi baja. A kedves sorokra ezeket válaszolja még:

„Hál' Istennek mi is jól vagyunk itthon, csak Te hiányzol Ernő. Az időm nagy részét tanulással töltöm, hogy sikerrel tegyem le a vizsgát decemberben, amikor remélem Te is hazaérkezel... De még ez is túl hosszú idő nekem, szeretném, ha a jó Isten minél előbb hazavezérelne és elmúlnának aggodalmaim... Ha már nem lehetünk együtt, minden gondolatom Veled van. Amennyire csak szolgálhatod engedi, vigyázz magadra, gondj azokra, akik itthon Téged szeretettel várnak. Bátyád és anyuék is üdvözlőket küldnek, s kérünk, hogy minél gyakrabban írj. Sok csókot küld valahová Oroszországba menyasszonyod, Lili!”

Polyák István (Nagyvárad, Magyar Lapok szerkesztősége) üzeni Marjalaky Tibor zászlósának: Az összes intelmeket megsziveltük. A tábori postát rovatát szívvel-lélekkel vezetjük. Kérésedet illetékes helyre továbbítom. Én már csak szeptember 1-ig vagyok Nagyváradon. Sok szeretettel üdvözlök az összes ismerősökkel együtt. Isten legyen veletek.

Török Zoltán tábori csendőrnek: Kedves Zolikám! Csak most hallottam, hogy te is a mi fiaink között vitézkedsz. Tábori postaszámodat ugyan nem tudom, de remélem, hogy üzenetemet megkapod. Írj egy lapot, ha teheted. Ird meg, hogy vannak-e ott még nagykarolyiak? Biztasd azokat is, hogy irjanak minél gyakrabban.

Dr Jávör Egon tábori lelkésznek: Kedves Péter! Levelét megkaptam. Nagyon szorgalmas, hogy eddig még nem válaszoltam, rövidesen jóvá te-

szem mulasztásomat. Áldásos működéséről már több irányból is hallottam. Mert befutnak hozzánk a hírek. A cikkeket köszönjük. Nagyon szép volt mind a kettő. Megadott címre elküldöttük, de várjuk a további irásokat. A rektor ur megkapta a kalapácsot és igen-igen büszke vele.

Dr Bán Árpád törzsorvos urnak: Sok szeretettel üdvözlöi a nagyváradai csapatkórház egykori lelkésze. A kis Bánókéval találkozunk néha, ilyenkor eszünkbe jut a husvétvasárnap-i búcsúzás...

Ezek után áttérünk a kintlevők üzeneteinek közvetítésére. Érdekes és meghatározó eseményekről számolhatunk be ezzel az alkalommal.

Szabó Zoltán zászlós (tp. K. 919.) a következőket írja:

„Tisztelt Szerkesztőség! Nagy örömmel olvasom és olvassuk a napoként címre érkező „Magyar Lapok” hasábjairól — amiket az én drága jó anyám küld nekem — a mind nagyobb teret hódít „Üzen a front — Üzen az otthon” című közleményeiket. Sok szeretettel köszöntöm számos nagyváradai honvéd nevében is azt a Szerkesztő urat, akinek agyában megszületett az a nemes gondolat, hogy érdekes üzenetek, cikkek és hírek alapján kialakítsa a szeretet és érdeklődés erős kapcsolatát az otthon és a front között, elküldve, továbbítva ezeken keresztül a nekünk oly drága otthon jöleső melegét és békés hangulatát. Nagy szükségünk volt erre úgy nekünk, mint az otthoni szeretteinknek, mert ezáltal megrövidül az az ezernél több kilométeres távolság, amely közöttünk van és amelynek fájó tudatát talán a legnehezebb elviselni. Az itt eltöltött nem túl könnyű néhány hónap elég volt arra, hogy belenézsek és megismerjem katonám, a derék honvédek lelkét. Mondhatom, hogy a legszebbeket láttam meg bennük, erős el-

Üzen a front!

retes, komoly munkára buzdítva, sok szeretettel üdvözlöm mindnyájukat.

Másik üzenetem a nagyváradai római katolikus székesegyház lelkes és nagynevű ének-zenekarának szól, amelyben az elvonulásomig az utóbbi tíz évben mint tenorista közreműködtem. Az elmúlt vasárnapokon és nagy ünnepeken, amikor a világhírű zeneszerzők szebbnél szebb miséinek akkordjai oly művészi finomsággal szárnyaltak az ég felé, akkor gondolatban én is ott voltam közöttük. Kérem őket, hogy a jövőben, ha szemmel nem is látnak, érezzék azt, hogy ott ülök helyemen és lélekben szerény tudással én is elősegíttem az ének-zenekar szolgálatát. Szeretett karnagy urunknak üzenem, hogy még nem volt alkalmam bemutatni a muszkáknak a felső „Cél”, de úgy vettem észre, hogy nem is igen tettszene nekik, mert igen mély basszus-dörmögéssel vonulnak vissza a magas céket rikoltozó honvédeink elől. Kérem, hogy gondoljanak reám és imádkozzanak érttem. A legmelegebb szeretettel üdvözlöm kedves mindnyájukat!”

Ismétellen köszönöm a Szerkesztő urak üdvös kezdeményezését és kérem, hogy üzeneteimet közöljék. Abból a számból, amelyikben az üzenet lesz, kérek néhány számot a 919. tp. honvédei számára.”

Szabó Zoltán kívánságát természetesen minden tekintetben teljesítjük. Jól esik szerény munkánk elismerése. Buzdítás ez a jövőre. Szeretettel köszöntjük. Isten vezérelje minden lépésed. (Holnap folytatjuk)

Hat családi házat épített a város az ONCSA-alapból

Július 31-ig lehet beadni a pályázatokat

Nagyvárad thj. város polgármestere 22356—1943. szám alatt versenytárgyalási hirdetményt adott ki:

Nagyvárad thj. város polgármestere nyilvános versenytárgyalást hirdet az Oncsa 1943. évi árvizkárosultak részére 6 db családi ház építési munkálatainak vállalathoz adására. Ajánlat csak az összmunkálatokra

tehető összes anyaggal és csak munkabérrrel, a Nagyvárad thj. Városi Közjóléti Szövetkezet gr. Teleki Pál-utca 3. szám alatt lévő hivatalos helyiségében kapható nyomtatványokon. Ajánlati úrlapok 1943 július 16-tól kezdődően délelőtt 8—12-ig vehetők át. A többi ívből álló ajánlatot esetleges mellékleteivel együtt zsinórral egybe kell fűzni, a zsinór végét az ajánlat hátlapján cégszöveget tartalmazó pecsétrel kell el-
látni.

Az ajánlatokat szabályszerűen felhelyezve és sértetlen borítékban elhelyezve, pecsétrel lezárva Nagyvárad thj. Városi Közjóléti Szövetkezetének gr. Teleki Pál-utca 3. szám alatt, felváltó hó 31-án délelőtt 9 óráig személyesen, vagy posta útján kell benyújtani. Az ajánlatok felbontása ugyanazon a napon, délelőtt 11 órákor, ugyanott történik, amikor is a magukat igazoló ajánlattevők, vagy ezek meghatalmazásával ellátott képviselői jelen lehetnek.

Az ajánlat borítékját a következő felirattal kell ellátni: „Ajánlat az Oncsa 1943. évi árvizkárosultak építkezésének munkálataira.” Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntés megtörténteig kötelezettségben maradnak. A Szövetkezet az ajánlatok között árákra való tekintet nélkül, szabadon választhat a munkát megosztva, épületenként kiadhatja.

Nagyvárad 1943. évi július hó 15.

Dr Gyapay, h. polgármester.

magával hurcolta három évvel ezelőtt a visszavonuló orosz horda; azóta nem hallott és nem tud rólok semmit. Érzem, hogy már kevés van közülük az élők sorában. Egy évvel ezelőtt tért át a katolikus vallásra, hogy az utóbbi 25 év alatt agyongyötört, sokat szenvedett lelke megtisztuljon és majd ha eljön az idő, megnyugodva térjen oda vissza, hol béke és boldogság váltja fel ezt a tövisekkel bőven kirakott göröngyös földi életutat.

Eddig tartott szomorú elbeszélése. Mintha megkönnyebbült volna, elállt könnyei fáradt mosdulattal törölte le arcáról rongyos ruhája piszkos foszlányait. Katonám nagy érdeklődéssel, szinte meghatottan hallgatták a ritka elbeszélést, miközben soknak szemében könnyeseppet látam ragyogni.

Menni készült az öreg néni, amikor az őt, aki elémvázta, kilépett a csoportból. Láttam, szólni akar.

— Zászlós úr, alázatosan kérek engedélyt, hogy adjak valamit az anyókéknak.

— Tessék! — feleltem.

Jóska bement az őrszobába, ahonnan félperc múlva egy egész katonakenyérral lépett az őrcasszony elé.

— Nesze anyóka, kóstold meg a magyar katonát nem is annyira rossz kenyéret. És odaadta kétnapi szép cipőjét.

Az öreg anyóka először nem akarta elhinni, hogy az övé. Kétkedve nézett körül. Majd amikor mégis elvette, sűrű könnyhullatások között, hálálkodva simogatta meg rancos kezével zubbonyom szegélyét, állandóan ezt hajtogatva: „Bozse moi, Bozse moi, cso dobre oficer, cso dobre Soldati!” — Istenem, Istenem, milyen jó tiszta, milyen jó katonák.

Ettől kezdve minden nap jutott egy-egy fél magyar katonakenyér a ritka, nagy kort megérett elhagyatott öreg anyókéknak.

Ilyen és hasonló apró jószágok tekintében nyilvánul meg a messziről jött, derék magyar honvédek nagy szeretete.

Június 24-én, Urnapján, a kötelesség másfelé szolitott, el kellett hagynom a nyugalmas falut, ahol annyira megszerettek bennünket. — Indulás előtt az őrszoba elé gyűlt a lakosság és addig még általunk nem látott, tiszta fehér ruhába öltözött három 15—18 év körüli leány elém lépett és átnyújtott két nagy orgonából és tarka mezei virágokból színesen összeválogatott csokrot, miközben erős könnyhullatások között, szinte zokogva ezeket mondták:

— A legjobb tisztnek és nemeslelkű katonáinak, akiket soha nem fogunk elfelejteni.

Tökélt meghatottsággal, erőltetett mosollyal vettem át a virágot s csak egy katonás meghajlással köszöntem azt meg. A következő pillanathban pedig egy karlegyintéssel búcsúztam tőlük; hirtelen megfordulva, erős menetelésbe fogva hagytuk el a falut. Nem néztünk hátra, mert nem akartam, hogy a katonáknak csak ritkán megengedett könnyeket meglássák szemünkben...

Fontos változások az erdélyi területi csoportokban a legkisebb munkabérekkel illetően

Milyen foglalkozási ágakban első és második csoportbeli Nagyvárad?

A legkisebb munkabérek alkalmazása szempontjából a keleti és erdélyi országrészen levő városokat és községeket eddig a 4400—1941. Ip. M. sz. rendelet (1941. évi 26. sz. Budapesti Közlöny) osztotta területi csoportokra. E rendelet értelmében:

a) ha az ország területe a határozat szerint öt területi csoportra oszlik, a II. területi csoportba tartozik: Kolozsvár, Nagyvárad, a III. területi csoportba: Marosvásárhely, Nagybánya, Sepsiszentgyörgy és Szatmárnémeti, a IV. területi csoportba: Beszterce, Csíkszereda, Gyergyószentmiklós, Kézdivásárhely és Máramarossziget, az V. területi csoportba pedig a többi város és község;

b) ha az ország területe a határozat szerint négy területi csoportra oszlik, a II. területi csoportba tartozik: Kolozsvár, Nagyvárad, a III. területi csoportba: Beszterce, Csíkszereda, Gyergyószentmiklós, Kézdivásárhely, Máramarossziget, Marosvásárhely, Nagybánya, Sepsiszentgyörgy és Szatmárnémeti, a IV. területi csoportba pedig a többi város és község;

c) ha az ország területe a határozat (rendelet) szerint három területi csoportra oszlik, a II. területi csoportba tartozik: Kolozsvár és Nagyvárad a III. területi csoportba pedig a többi város és község;

d) ha az ország területe a határozat (rendelet) szerint két területi csoportra oszlik, valamennyi város és község a II. területi csoportba tartozik.

E területi beosztást 1943. évi július 1-ével az iparügyi miniszter 34.100—1943. Ip. M. számú rendeletével módosította. E rendeletnek a függeléké szerint az új területi csoportok a következők:

1. a bőrdíszmunkakészítő, bőrsajtoló, bőrdöntő, stb.

2. a fonó-szövő, viaszosvaszon, kalap és sapkaiparra vonatkozó legkisebb munkabérhatarozat V. fejezete (kézi kötélgyártóipar).

3. a szabóipar közszállítási ágazata és

4. a fűzőkészítő iparokban

„az I. területi csoportokba tartozik valamennyi törvényhatósági jogú és megyei város, a II. területi csoportba pedig valamennyi község.” Ezekben az iparokban tehát Nagyvárad az I. területi csoportba került, hasonlóképpen valamennyi erdélyi város. A községek a II. csoportban vannak.

1. a cementáru és műkögyártó (készítő),

2. a kőfaragó, sírkő és műkögyártó iparban alkalmazott kővésők, rajzolók és aranyozók.

3. a hél- és pacaltisztító és feldolgozó,

4. a gépkocsiszínek.

5. a kész felsőruhákészítő iparban (konfekció) a legkisebb munkabér határozat II. fejezete (kész férfi és fiú felsőruhásabóéág) iparokban „a II. területi csoportba tartozik valamennyi törvényhatósági jogú város, a III. területi csoportba pedig a többi város és község.”

Hirdessen a Magyar Lapokban

portba pedig valamennyi megyei város és község”: Nagyváradot illetően változás nincs, mert ezek továbbra is a II. területi csoportban maradnak, a többi törvényhatósági jogú erdélyi város (Marosvásárhely és Szatmárnémeti) ellenben a III. területi csoportból a II-ikba került. A megyei városokat és községeket e változás nem érinti, mert a III. csoportban voltak eddig is.

1. a szerelő, bádigos, gáz és vízvezeték-szerelő, központi fűtészerező és villanyszerelő;

2. a kőfaragó, 3. téglagyártó iparban (ideértve a tetőcserépkészítő és a téglaverést is), 4. a kályharakó, 5. a rendelésre dolgozó férfiszabó és fiúruhákészítő, valamint nőiszabó és leánykaruhakészítő, 6. a férfi és női, gyermek és bébi fehérnemű, ágyneműkészítő, 7. a sőr, maláta, szikvíz és alkoholfmentes italgyártó, valamint az ásványvíz kiaknázó, 8. a vegyészeti és ruggyanta, 9. a facement, péplemez, kátránypapírfedő és a tetőnedvesség, hűtő, hang- és vízszigetelő, valamint az épületekben végzett aszfaltozó, 10. a keményhélalású tetőfedő (pala, műpala, cserépfedőipar), 11. a fonó, szövő, viaszosvaszon, kalap és sapkaiparban a legkisebb munkabérhatarozat I., III., IV., VI., IX. fejezete, 12. a cukrász és cukrászsüteménykészítő, 13. a tésztaárúgyártó, 14. a kávépörkölő, kávétisztító és pótkávégyártó, 15. a szeszgyártó, párlatkészítő (bor és gyümölcs-szeszfőző) szeszfeldolgozó (likőr-, rumkészítő), ecetgyártó, valamint növényi és gyümölcskonzervgyártó, 16. a csokoládékészítő, cukorkagyártó, kakaókészítő, keksz és ostyagyártó, valamint tartós süteménykészítő, 17. a baromfi és háromfitermékeket feldolgozó iparban, kereskedelemben, valamint ezekkel közös helyen folytatott gyümölcsnagykereskedelem, 18. a margarin, növényi ételzsír és ételolajkészítő, 19. a mézeshabos és viaszöntő, 20. a keményítő, dextrin és csirizgyártó, 21. az iparban alkalmazott tisztviselők és művezetők, 22. a kereskedők által alkalmazott tisztviselők, kereskedősegédek és kereskedőtanoncok, 23. a kereskedők által alkalmazott segédmunkások, 24. a kereskedelemben alkalmazott ipari szakmunkások, 25. a pénzintézeteknél, a bank és pénzváltóüzletekben, valamint a biztosító magánvállalatoknál nem tisztviselői minőségben foglalkoztatott alkalmazottak.

„Az I. területi csoportokba tartozik valamennyi törvényhatósági jogú és megyei város, a II. területi csoportba pedig a többi város és község.”

„A közhasználatú villamosművekben alkalmazottak legkisebb munkabérét megállapító 54.560—1940. Ip. M. sz. rendelet tekintetében a II. területi csoportba tartozik valamennyi törvényhatósági jogú és megyei város kivéve Gyergyószentmiklós, Sepsiszentgyörgy és Szászrégen megyei városokat, a III. területi csoportba tartozik Gyergyószentmiklós,

Sepsiszentgyörgy és Szászrégen megyei városok, továbbá valamennyi község.”

1. a mészáros és hentes (ide nem értve a szalámi és húskonzervgyártást), 2. a sütő, 3. a közraktárak, hűtőházak, stb., 4. a finomkerámiai (porcellán, majolika, kályha és kőagyagárúk) gyártóipar és 5. a cipő csizma és papucs-készítő iparágakban „a II. területi csoportba tartozik valamennyi törvényhatósági jogú város a III. területi csoportba valamennyi megyei város...” „a IV. területi csoportba pedig a többi község”. A multtal szemben a II. területi csoportba került: Marosvásárhely és Szatmárné-

Adakozások a Légoltalmi Liga gyűjtésén

A Légoltalmi Liga Nagyvárad-i Csoport Női Osztálya a folyó hó 4-én rendezett gyűjtésére befizetett adományokat a következőkben köszönettel nyugtazza:

Carmen cipőgyár 200, Dreher-Hagenmacher sörgyár 150, Incze Lipót 100, Nagyvárad-i Városi Vasut 100, Andrányi Károly 100, Harró Zoltán, Ullmann Rafael, Brösztel Lajos 50—50, Gyémánt Elek, dr. Fiedler István 40—40, Weiszlovits Emil, Haás Fülöp és Fiai, La Roche faipari Rt., dr. Lindenberger János 30—30, dr. Czifra Kálmán 25, dr. Szabó Lajos, Zsolt Miklós, Bányai Elek, dr. Szabó Árpád, Belvárosi Filmszínház, Delta és Vulcan téglagyár, Erdélyi Magyar Párt, Kőbányai Serfőző, dr. Barcsay Károly, dr. Csethe Emil, dr. Rencz Antal, dr. vitéz Vajnos Gábor, dr. Penkert Mihály, dr. Szauter Béla, dr. Schmied Jenő, dr. Szolcsányi János, dr. Szedlák Ödön, dr. Beöthy Konrád, dr. Hlatky Endre 20—20, dr. Erdélyi Géza, dr. vitéz Moldoványi István 15—15, vitéz Gödry János, Sulyok István, Balajthy Jenő, Markovits Manó, Gálbory Erzsébet, Mónus Sándor, Széchenyi étterem, Balaskó étterem, Nagyvárad-i O. K. H., Horváth Árpád, Feszli József, Máté Pál, Demetrovits Elek, Zöldy Márton, Orsz. Magyar Tejszövetkezet, dr. Olasz Vilmos, dr. Medvigy Ferenc, Duratex cementárúgyár, Kovács Lajos, Szendrődy Pál, Laky Kálmán, Erdélyi Zoltán, Krausz Samu, dr. Petry Gyula, Bartsch Sándor, dr. Thury László, Oswald János, dr. Bölönyi István, dr. Pöstyéni Márton, dr. Gyöngyössy István, dr. Olasz Béla, dr. Gagy József, dr. Soós István, dr. Schriffert Béla, dr. Némethy Gyula, Imrik Zoltán, dr. Lestyán Endre, Bartos Ferenc, Immaculata Zárda, dr. Heinrich Béla, dr. Fekete Károly 10—10, dr. Grünner Géza 8, dr. Schilling Árpád 7, Csernák Béla 6, vitéz szentmártoni Stachó Széver, dr. Dévald László, dr. Thury Kálmán, Rimanóczy László, Ludvig Gyula, Kék Macska étterem, Kispipa étterem, Emke kávéház, Casino Filmszínház, Fejér Ernő, Fáber Lipót, Nagy Ferenc, vitéz Vitán Zoltán, Horváth Árpád, Péter Béla, Kardos

meti, a III. területi csoportba az eddig ott nem szereplő valamennyi megyei város így a IV. csoportban csak a községek maradnak.

A molnáriparban „A II. területi csoportba tartozik valamennyi törvényhatósági jogú város, a III. területi csoportba tartozik valamennyi megyei város”, „a IV. területi csoportba tartozik valamennyi nagyközség”, „az V. területi csoportba tartozik a többi kisközség”.

Julius 1-től az új területi csoportnak megfelelő legkisebb munkabérekhez 60 százalékos bérpótlékot is kell számítani. Ennél kevesebbet tehát egy munkaadó sem fizethet munkavállalóinak. E rendelet természetesen semmiben sem érinti azokat a fizetéseket és munkabéreket, amelyek a hozzászámítandó bérpótlékokkal együtt magasabbak, mint a megállapított legkisebb munkabérek (fizetések) és ezek 60 százalékos bérpótlékának együttes összege.

Sándor, Pátia faárúgyár, dr. Medvigy Gábor, Tripsó Sándor, Hornyánszky Pál, Nagyvárad és vidéke Ipartestület, Nagyvárad-i Árpád Lovászegylet, Horváth Béla, Poroszlay Károly, Karsay Ferenc, Kereszthury Lajos, Hergár Viktor, Uihlyarik Ferenc, K. Nagy Zoltán, dr. Verzár István, dr. Roskopf Béla, dr. Gyapay László, dr. Varga László, dr. Dalló Gyula, dr. Kazó Károly, Molnár Kálmán, Molnár János, Follmann Géza, dr. Hansély Lajos, Wallner Győző, Mellan István, Szent Orsolya Rend, Irgalmas Rend, dr. Grünner Béla, dr. Szirmai Kálmán, dr. Csetényi Gyula, dr. Csáky Gergely, dr. Schiller Gombos László, Baranyay Lajos, 5—5, Fülöp István, dr. Ungváry Antal 4—4, Béczy Ernő, Tűzharcos Szövetség, Hóbe Jenő, dr. Herepey Ernő, 3—3, Bakesy Ádám, Paál Árpád, Arkossy Zoltán, Saly József, Szontágh Gusztáv 2—2, Nagy Ernő, Tamás Ferenc, dr. Nemeček József, dr. Beöthy György 1—1 P.

A gyűjtés napján több felülfizetés közül feljegyeztetett: Cseuz Gyula 10, Nagy Gábor, Schwartz József, Follmann Géza, Borbély Dezsőné, Béczy Endre 1—1 pengős felülfizetése.

A gyűjtés elszámolása után befolyt összegek: Köntés Béláné és az Unitárius Egyház hölgyei gyűjtéséből 103 P 20 fillér, továbbá dr. Kotz Jónóné 130 P, és dr. Demetrovits Elekne 50 pengő tikketek eladásából.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bankhoz esekklapon befizetett adományokat külön fogjuk leközölni.

Szolgálatos gyógyszerárak:

II. CSOPORT:
ARANYASAS gyógyszerár, Szt László tér 6. (M. Kain E.) 25-74.
FEHER KERESZT gyógyszerár, Rákóczi-u. 2. (Pakala Gy.) 14-46.
SZENT LÁSZLÓ gyógyszerár, Szent István-tér 1. (K. Hegedűs I.) 19-29.
MEGVÁLTÓ gyógyszerár, Gróf Teleki Pál-u. 55. (Németh L.) 32-01.

A gyógyszerárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombathat reggelig tart.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40
 félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza

ELŐADÁS A FINN RÁDIÓBAN MAGYARORSZÁGRÓL. Helsinki. (MTI.) Pontila Magiszter, a finn nemzeti szövetség titkára előadást tartott a finn rádióban Magyarországról. Elmondotta, hogy Magyarországon már a háború előtt is közelebről ismerték Finnországot, mint más távoli országokat. Megemlékezett arról a nagy buzgóságról, amellyel a magyar ifjuság a finn nyelvet tanulja. Végül azt hangsúlyozta, hogy ezt a tudásomjat ki kell elégíteni, hogy fokozzák a két testvérnemzet között a komoly együttműködést.

Orvosj hír. Dr. Bárony Vilmos szülész, nőgyógyász szakorvos, kórházi h. főorvos ismét rendel. Rimanóczy-u. 16. Telefon: 22-20.

JULIUSBAN SEM ERTE EL AMERIKA HADITERMELESE AZ ELŐIRÁNYZOTT KERETET. Amsterdam. (MTI.) A NTI jelenti: Washingtonban Patterson helyettes hadügyminiszter közölte, hogy Amerika haditermelése alulmaradt a júliusra tervezett kereteken. A repülőgépterhelés öt százalékkal volt kisebb a várt mennyiségnél.

Emelik a mozhelyarákat. A belügyminiszter rendelete szerint a jövőben a városi mozik helyarához külön kell hozzászámítani a forgalmi és vigalmiadót, továbbá a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap járulékát. A helyáremelés a mozi teltház-bevételeinek tíz százalékát nem haladhatja túl. Egyes jegycsoportokra átszámítva legfeljebb huszoneg százalékos lehet az emelés. A közeségekben működő mozgóképszínházak egyes jegycsoportjainak emelése nem haladhatja meg az ötven százalékot. A helyáremelést augusztus 1-ig kell végrehajtaniok a moziknak.

VALLÁSÁPOLÁS ÉS MŰVELŐDÉS A HEGYI KULTURHÁZBAN. Nagyvárad, július 16. Az elmúlt vasárnap délelőtt református istentisztelet volt a hegyi kulturházban. Délután Csepreghy Ferenc népszínműíróról tartott rövid ismertető felolvasás után a helyi műkedvelők az író „Sárga csikó” c. népszínművét adták elő, lelkes és ostromos siker mellett. Az elismerést és a sok tapsot az alábbi szereplők egyformán és méltán kiérdemelték: Emődy Gyula, Oláh Piroška, Vank István, Emődy Gyuláné, Andor László, Balogh Sándor, Aggod István, Telegdi István, Tóth Zsigmond, Juhász János, Májer Ferenc, Kötész Károly, Nyuzó János, Lévai Mancsi, Bogdán Ica, Lévai Ica, Bogdán Margit, Procenkó Bandi, Pikó János, Szűcs Béla, Romanik László, Gazdag Sándor. A zenét Orbán Mancsi és Szedresy Andor szolgáltatták. Vasárnap délelőtt 10 órakor római katolikus istentisztelet lesz.

A LÖVÉSZEGYLET KIRÁNDULÁSA. A Nagyvárad Árpád Lövész Egyesület vasárnap, július 18-án lövészbemutatóval egybekötött hírverő kirándulást rendez Mezötelegre. Az egyesület vezetője felhívja tagjait, hogy a résztvenni óhajtok hozzátartozóikkal együtt, a vasúttállomáson a 6 óra 24 perces vonatindulás előtt idejében jelenjenek meg. A kirándulók szabadfürdésre is készülhetnek. Telegdről visszaérkezés este. Vasuti költség: 4 pengő 50 fillér.

Idősebb embereknél, kiknek széklettele rendellenes és fájdalmas, sokszor már napi 3-4 evőkanál természetes „Ferenc József” keserűvíz is biztosítja a megfelelő bélürülést, és a kielégítő anyagcserét s így jelentős megkönnyebbülést hoz létre. Kérdezze meg orvosát!

FINNORSZÁGBAN A JÖVŐBEN CSAK EGY FAJTA CIGARETTA GYÁRTANAK. Helsinkiből jelentik: (MTI) Finnországban azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a jövőben csak egyfajta cigarettát gyártanak.

Huszonhárom évet ült már pénzhamisításért, még sem tudott „leszakni” cála

Nagyvárad, július 16. Falusi pénzhamisító álltak ma délelőtt a nagyváradai törvényszék Várad-tanácsa előtt. Prunar (Szilvási) Demeter, 64 éves orvosi kovács- és géplakatosmester a „vezér”, aki eddig összesen 23 évi szabadságvesztést szenvedett el ebben a „szakmában” (értsd: a pénzhamisításban) kifejtett buzgó tevékenységéért. Pénzhamisítói működését 1908-ban kezdte, amikor a margittai járárbíró 2 évi fegyházra ítélte. Kiszabadulása után újrazekdte ott, ahol abbahagyta s a román megszállás alatt meg éppen nagy sikerrel űzte az akkor amugyis virágzó „ipart”.

Sovány, száraz, szikár öregember Prunar Demeter, a rabváson csak úgy lötyög az ott testén. Vádolt társai, Paskuj Lőrinc, Juhász György, Hava Lőrinc, Ruzsa András, Ruzsa Andrásné és Juhász Györgyné fiatalabbak nála s ennek megfelelően kezdők a „szakmában” is. Nekik nincs multjuk, mint Prunar Demeternek.

A terjedelmes vádirat felolvasása után Prunar Demeter hallgatta ki eleőnek a bíróság. A vádirat első pontja szerint Prunar Demeter Paskuj Lőrincel és Juhász Györggyel együtt 17 darab 1 pengős pénzért készített Paskuj lakásán.

Az öreg Prunar semmire sem emlékszik, magától nem mond semmit, de amint Várad elnök sorra elébe tárja a történeteket, azokat „úgy van” megjegyzéssel sorban megerősíti, majd műcsodálkozással hozzáteszi:

— *Hogy elfelejté az ember!*
 Laccan mégis kibontakozik a hallgató-

BELVAROSI.

Pénteken utoljára: **Pepita kabát**
 Latabár K., Vaszary P., Maklary Z.,
 Szombattól: **Igazi ériak** Ragyogó kiállítás, érdekes témájú film!

UJBÓL SZABÁLYOZZÁK A VIDÉKI PENZIÓK ÉS FIZETŐVENDÉGHÁZAK ÁRAIT. A MTL. jelenti: A hivatalos lap közli a közellátási miniszter rendeletét a vidéki penziók és fizetővendégházak árainak újabb szabályozásáról.

ADÓFIZETÉS ALKALMÁVAL AZ ADÓZÓ AZ ADÓIVÉT HOZZA MAGÁVAL. Nagyvárad thj. város adóhivatala 5140/1943. adóhiv. szám alatt közli a következőket: Nyomatékosan figyelmeztetem az adózókat, hogy adófizetésük alkalmával adóivüket feltétlenül hozzák magukkal, mert ellenkező esetben a K. K. H. Ö. 35. §. 3. pontja alapján a nyugta kiállításáért a városi adóhivatal külön díjat fog felszámítani. Ezen rendelkezés nem vonatkozik azon új adózókra, akik adóívet még nem kaptak és azokra a bérlőkre, akik letiltási rendvény folytán az esedékes lakbért a háztulajdonos adótartozására fizetik be. Nagyvárad 1943. július hó 16. Városi adóhivatal.

SZABÁLYOZZÁK A TEJ ÉS TEJ-TERMÉKEK UJ TERMELOI ÁRAIT. A MTL. jelenti: A hivatalos lap hlnapi száma közli a tej és tejtermékek új termelői árait szabályozó rendeletet.

LELKÉSZI TOVÁBBKÉPZŐ TANFOLYAM BARÁTKÁN. A Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke, dr. Révész Imre július 26-tól augusztus hó 2-ig terjedő időben a barátikai missziói telepen lelkész továbbképző tanfolyamra hívta meg az egyházkerület egyes lelkészeit. A tanfolyam előadói a püspökön kívül a debreceni Tisza István Tudomány Egyetem hittudományi karának tanárai lesznek. Előzőleg július 21-től 23-ig missziói előadói konferencia lesz a püspök elnökletével Barátkán. Ezen a konferencián az egyes egyházmegyék missziói előadói vesznek részt. Beszámolnak az egyházmegyék évi missziói munkájáról, részletes tervet dolgoznak ki a jövő évre. reá mutatnak arra, hogy különösen hol volna szükség a segítségre és a központi szervek bekapcsolására. A bihari református egyházmegyét Csávás Sándor bojtji lelkész, missziói előadó fogja képviselni. Jelen lesz a konferencián Vaday Béla esperes is.

ANGLIÁT KÉTSZER FENYEGETTE A HÁBORU ELVESZTÉSÉNEK VESZÉLYE A HAJÓTÉR VÁLSÁG MIATT. Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az angol alsóház parlamenti titkára kijelentette, hogy Angliát a hajóter válság állapota miatt már két ízben fenyegette a háboru elvesztésének veszélye. Először 1941. tavaszán, másodsor 1942 tavaszán, mikor a szövetségesek több hajót vesztettek, mint amennyit pótolni tudtak. A válság 1942 nyarán érte el tetőpontját.

Fodrásziparosok közgyűlése. A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület Fodrász Szakosztálya folyó hó 19-én (hétfőn) délután 4 órakor rendkívül közgyűlést tart, melyre az összes tagokat tisztelettel meghívja az elnökség. Tárty: A munkabérek szabályozása ügyében hozott rendelet ismertetése.

ÉHINSÉG DUL A BIHAR INDIAI TARTOMÁNYBAN. Bangkok. (MTI.) A NTI. jelenti: Bihar indiai tartomány egyes részein éhínség dúl. Madras város vezetősége felszólította a kormányt a rizs fejadag felemelésére, mert a lakosság közel áll az éhhalálhoz.

Értesítés. A Nagyvárad és Vidéka Ipartestület Vas- és Fémipari szakosztálya felhívja mindazon tagjai figyelmét, hogy akik lemezigénylős, illetve utalvány birtokában vannak, vaslemeznél VI./110-ig, horganyzott vaslemeznél VI. számú sorozatu utalványokkal az anyag átvételéért a mai naptól számított 8 napon belül Andrányi Károly és Fiai cégnél jelentkezzenek, mert a nem jelentkezők utalványa idejét veszti, tehát érvénytelen lesz. — Ismételten felhívjuk tagjaink figyelmét, hogy a segéd munkakönyvét és a tagsági könyvet felülvizsgálás megejtése végett haladéktalanul mutassák be a szakosztályi irodában. Elnökség.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a **MAGYAR LAPOK**-at.

Katolikus Kör és „Mátyás” étterem teraszán
Szilágyi D. 5. Kitünő cigányzene szórakoztat
Izletes konyha! Kitünő italok!
Menü rendszer!
Tel.: 18-50

Az utolsó vádpont szerint Prunar 1941 januárjában Orviseien Jamis egypengősök gyártására alkalmas kettős formát készített gipszből.
 Az érdeke tárgyalás lapunk zártakor még tart.

Bihar vármegye alispánjától
18.789—1943. szám.
Tárgy: Vm. díjnoki állás betöltése.

Pályázati hirdetmény

Bihar vármegye törvényhatóságánál a nagyszabotjai járás főszolgabírói hivatalában lemondás folytán megüresedett vm. díjnoki állásra pályázatot hirdettek.

Ezen állásra az 1931. évi III. tc. alapján igazolvánnyal ellátott egyének, továbbá az 1938. IV. t. c. rendelkezéseire képest a hadirokkantak, a vitézi rendhez tartozók, valamint a tűzharcosok elsőbbséggel bírnak, feltéve, hogy a középiskola IV. osztályát elvégezték és 45. életévüket még nem töltötték be, továbbá egyenlő feltételek fennforgása esetén elsőbbségi igényrel bírnak az ország gyarapításáért folytatott, valamint az orosz földön harctéri érdemükért katonai kitüntetésben, soronkívüli katonai előléptetésben, dicséret elismerésben részesültek.

Az alkalmazás ideiglenes minőségben történik. Végleges alkalmaztatás iránt 1 évig kifogástalan szolgálat után történik intézkedés.

A pályázatra jogosultak a feltétlenül sajátkezüleg írt kérvényüket pontos lakcímmel feltüntetve 1943. évi augusztus hó 10. napjának déli 12 órájáig, a már közszolgálatban (katonai szolgálatban) állók szolgálati uton kötelesek „Bihar vármegye alispánjához” címezeve, iktatóhivatalomnál előterjeszteni.

A pályázati kérvényekhez eredetben vagy hitelesített másolatban a következő okmányokat kell csatolni:

1. a magyar állampolgárságot igazoló hatósági bizonyítványt, esetleg a magyar állampolgárságra való igény szabályszerű bejelentését igazoló okmányt (optiót),

2. újabb keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt, amely a családi állapotot, az u. n. tanácskörtársaság alatti magatartást is igazolja,

3. az állami szolgálatra alkalmas ezelleme és testi épségét igazoló új keletű közhatalosi tisztiorvosi bizonyítványt,

4. születési anyakönyvi kivonatot,

5. az iskolai képzettséget igazoló okmányt, iskolai bizonyítványt,

6. az igényjogosultságot igazoló okmányokat és pedig:

a) az igazolványosoknál az 1931. III. t. c. alapján kiállított „Igazolvány”-t,

b) a Vitézi Rend tagjainál a Vitézi Rend Főszékhatalosa által kiállított igazolványt.

c) az 1914—18. évi világháborúban arcvonalbeli szolgálatot teljesített egyéneknek (tűzharcosoknál) a Károly csapatkereszt viselésére vonatkozó igényjogosultságot tanúsító igazolványt.

d) a világháború alatt teljesített arcvonalbeli szolgálatból gifolyólag rokkanttá vált egyéneknek az ezt megállapító okmányt,

e) esetleg a világháború után teljesített katonai szolgálatot igazoló okmányt,

7. az eddigi szolgálatot, illetve foglalkozást igazoló okmányt,

8. arra vonatkozó okmányokat, hogy a folyamodó nem esik az 1939. IV. t. c. 5. §-ában foglalt tilalom hatálya alá.

Az igazolványosok, valamint az 1931. III. t. c., továbbá az 1938. IV. t. c. 6. §-a szerint elsőbbségi igényrel bírók folyamodványaj illetékmentesek.

A pályázati feltételeknek meg nem felelő, kellőképpen fel nem szerelt vagy elkésve érkezett folyamodványok nem vételnek figyelembe.

Nagyvárad, 1943. július 10.

Alispán szabadságon:
Dr. OSVALD JÁNOS s. k.
vm. főjegyző.

Fel lehet mondani az állandó mulatozó bérlőnek

A lakásbíróság érdekes elvi jelentőségű döntése

A Magyar Tudósító jelenti: A parazita-rendelet megjelenése alkalmából különös érdeklődésre tarthat számot az az ítélet, amelyet most hozott a lakásbíróság. Tudvalévő, hogy a parazita-rendelet a lakásban való feltűnő és gyakori mulatozást is eltiltja. Hyen életmódot folytatott az a magánzónó aki ellen a háztulajdonos lakásfelmondási pert indított. A kereset szerint a magánzónó lakásában állandóan nagy társaság fordult meg, mindennaposak voltak a mulatozások, állandóak a látogatások úgy, hogy ez az életmód a lakók közt közbeszéd tárgyát képezte és megbotránkozásra adott okot. Ennek következménye volt, hogy a háztulajdonos a bérlőnek felmondott és a felmondás érvényességének megállapítása iránt a járásbíróságon pert indított, mert a magánzónó a felmondást nem fogadta el. A járásbíróság elutasító ítéletet hozott.

Fellebbezés folytán az ügy a törvényszék dr. Gemessy István tanácsa elé került, mely a központi járásbíró-

ság ítéletét megsemmisítette, a keresetnek helyt adott, a felmondást érvényesnek mondta ki és a bérlőt kötelezte, hogy a lakást kiürítve 30 nap alatt bocsássa a háztulajdonos rendelkezésére. Az ítélet indokolása hivatkozik a lakásbérleti szabályrendeletre, amelynek értelmében a bérlő elhagyhatja a lakást, ha a bérlő túrheterlen, vagy megbotránkozató magaviseletet tanúsít. Túrheterlen magaviselet alatt a bérlő oly viselkedését kell érteni, amellyel (pl. éjjeli mulatozással) a ház csendjét megzavarja. Megbotránkozató magaviselet alatt pedig erkölcsi szempontból kifogásolható magatartás értendő. A törvényszék álláspontja szerint a magánzónó magatartása ezeket a rendkívüli felmondási okokat teljes mértékben megvalósította. Tévedett tehát a járásbíróság, amikor a felmondást érvénytelennek mondta ki és ezért a járásbíróság ítéletét meg kellett változtatni.

SPORT

Magasabb osztályba való sorozását kéri a MÁV Testgyakorlók Köre

Az egyesület vezetősége nyomás okokkal alátámasztva kéri a szövetségtől a csapat NB II-be való sorozását

Nemrégiben közöltük le a Körösvidéki Kerület I. és II. osztályának bajnoki táblázatát s ott láthatjuk, hogy a Nagyvárad MÁV I. csapata fölényes 13 pont előnyvel nyerte meg az I. osztály bajnokságát. De ha figyeltük a csapat többi szereplését is, mindig határozott meggyőződésünk volt, hogy képességeihez mérten, sokkal magasabb osztályban van a helye.

Érti és tudja ezt az egyesület vezetősége is és most ettől a gondolatból vezérelve, egy kérvényt nyújtott be az MLSZ-hez, az NB II-be való beosztás tárgyában.

Beszélggettünk erről a kérdéssel Kelemen Lajos főnökhelyettes, ügyvezető elnökkel és a következő felvilágosítást kaptuk:

— Eddigi eredményeink alapján valóban az NB II-be való beosztását kérjük a csapatnak. De indokainkban nemcsak erre hivatkoztunk, hanem megvilágítottuk azt a sérelmes körülményt is, hogy annak idején a Nagyvárad MÁV-nál sokkal kisebb képességű csapatokat is beosztottak az NB II-be, a nagyvárad vasutaság nagylétszámú egyesülete tehát most joggal elvárja, hogy a felsőbb sperthatóság reparálja a

mult tévedéseit.

— Elég erős lesz a csapat az NB II. szereplésére jelenlegi összetételében is? — érdeklődünk a vasutas labdarugók jövőjéről.

— Elhatározott szándékunk, hogy kérésünk meghallgatása esetén a csapatot felfrissítjük annyira, hogy az NB II-ben is vezetőszeretpet játszon. Ki is szemeltük már azokat a játékosokat, akik számításba jöhetnek etekintetben, de természetesen korai volna még a döntésig ez irányban komolyabb lépést tenni.

A nyári szünetet tehát a MÁV vezetősége sem tölti el tétlenül. Minden erejével csapata méltóbb osztályba való sorolásán fáradozik. Reméljük sikerül is, mert a nagyvárad vasutasok ezt igazán megérdemelnék.

Július 31-én tart közgyűlést a MÁV Testgyakorlók Köre

A nagyvárad MÁV Testgyakorlók Köre f. hó 31-én, 19 órakor rendkívüli közgyűlést tart a Kör helyiségében, melyre a tagok pontos megjelenését kéri. Határozatképtelenség esetén ugyanott, augusztus hó 7-én, lesz megtartva, amikor a közgyűlés.

Pártolja a kezesztény ipart!

a megjelent tagok számára való tekintet nélkül, határozatképes. Tárgysorozat: 1. Hiszekegy, 2. Elnöki megnyitó, 3. Tagdíjak rendezése, 4. Esetleges indíványok.

A SVÉD-MAGYAR ATLETIKAI VIADAL ELSŐ NAPJA

Stockholmból jelentik: (MTI) Csütörtökön este volt a svéd-magyar atlétikai válogatott viadal első versenynapja. Az olimpiai stadion zsufolóság megtelt. Az előkelőségek között megjelent komáromi Matuska Péter m. kir. követ, a követség sok tagja, valamint a Stockholm élö magyarok nagy száma. Mintegy 21.000 néző vette körül a küzdőteret.

APRÓHIRDETÉSEK

Allást nyee

Megbízható sofört fagazas autóhoz keres Dreher-Haggenmacher Nagyvárad Sörgyár. Jelentkezni lehet 10 és 12 óra között váradszőlősej telepen. 402

Perfekt gyors- és gépirónót, aki kalkulálni is tud, azonnalra keresek. Jelentkezni Papp Zoltán, Magyar Lapok kiadóhivatala 12—1 óra között. 400

Ügyes bejárónót keresek reggeli órákra. Könyves ügyvéd, Szaniszló u. 4

Adás-vétel

Tangóharmonika 120 basszusos eladó. Varga, Szent Anna-u. 33. 290

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlati vállalja. Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313

Paragazzal poloskát, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja, Csutorás Szilgigetü-u. 7. Telefon 14—21. 664

Jóforgalmu pékséget bérbe vennék. Cimeket a kiadóba kérek. 399

Ingatlan

Azonnal beköltözhető téglaépület, állomáshoz közel 20.000 P eladó. Ertekezni Tomori Pál-u. 61. 411

Lakás

2 szobás magánházat megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek. 409

Oktatás

Javító- és magánvizsgákra egy-két tanuló felsősöket is előkészít középiskolai tanár. Ugyanott német és angol nyelv-órák. Beöthy Ödön-u. 42. 392

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
• Szent László-nyomda RT. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilgyl Dezső-utca 5. szám.

Szent László nyomda R. T. Nagyvárad

Szép betűkkel berendezett könyvnyomdáia készít mindenremü nyomtatványokat, izi és kivitelben.

Rendeléseket felvesz telefonon is a nyomda. Telefon 12 27.